

PORTRÄTTET: BJARNE FIES

Bjarne Fries unika spöholkar i splitcane.

Flexi-strippern är en av flugfiskevärldens mest välkända produkter i plast, men visste du att dess upphovsman dessutom är professionell splitcanebyggare och aldrig skulle komma på tanken att fiska med något annat än silkeslinor? Möt innovatören Bjarne Fries och hör honom berätta om funktionellt och förtjusande flugfiske.

_____text: Peter Lyngby _____foto: Peter Lyngby & Manabu Kurashige

– Du kan nog sätta lite... mer fart på linan, om du vill! Bjarne Fries tar splitcane-spöet ur mina händer och sekunden senare avlivar han myten om att splitcane-spön är långsamma och därmed inte kan mäta sig med moderna kolfiberspön och dess tigha linbågar.

Silkeslinan flyger elegant över våra huvuden och ut över öringsjön i ett för mig tidigare främmande tempo. Tankeväckande i en tid när moderna spöproducenter är upptagna med att återuppfinna det långsamma, avslappnade flugfisket.

– Det finns inga spön som kastar av sig själv, säger spöbyggaren medan han energisk liksom mer knuffar än svingar spöet fram och tillbaka på ett horisontellt plan. Prova att sätta fast ett flugspö i marken och spänn upp klingan med fluglinan – det blir det inte mycket till kast. Nej, det handlar om människan som håller i spöet, om motoriken och tanken som materialiseras i ett flugkast. Jag erkänner att jag drivit upp tempot till att vara långt snabbare än vad spöet egentligen är designat för, men det betyder ju inte att snabba kast inte låter sig göras.

Inte för traditionens skull

Mitt möte med Bjarne Fries tar avstamp i den paradox som det borde innebära att vara upphovsman till några av världens finaste splitcane-spön samtidigt som man ligger bakom en av de senaste årens största plastsuccéer på tillbehörssidan inom flugfisket.

Med en pipa i mungipan, en stråhatt på huvudet och en silkeslina på splitcane-spöet ligger det nära till hands att, fördomsfullt nog, stämpla mannen framför mig som någon som fastnat i det förgångna eller i alla fall håller de gamla flugfisketraditioner högt. Och där borde plast helt enkelt inte passa in. Bjarne Fries har säkert upplevt det tidigare och innan jag hinner fråga säger han:

– Jag fiskar inte med silkeslinor för att vara märkvärdig eller trogen traditionen. Det är linorna alldeles för dyra och besvärliga för. Under några år var jag faktiskt sponsrad av en amerikansk fluglineproducent och jag hade tillgång till alla moderna linor man kan tänka sig. Det annars lukrativa samarbetet sa jag dock upp så fort jag kom i kontakt med silkesfluglinorna. Se hur lätt en silkeslina landar på vattenytan.

Jag noterar att det inte bara är Bjarnes fluga som landar fjäderlätt på vattenspegeln utan också hans fluglina.

– Silkeslinan landar "flera klasser lättare" än konventionella linor. Dessutom blir silkeslinor bara bättre och bättre med tiden, medan en modern fluglina vanligtvis slits rätt fort. Visst, inköpskostnaden är högre när det gäller silkeslinor och man måste arbeta lite med vax och så. Men det är det värt.

Mellan bambun och plasten...

Föga förvånande är Bjarne en mästarkastare med splitcane-spön – med lite hjälp av Flexistrippern.

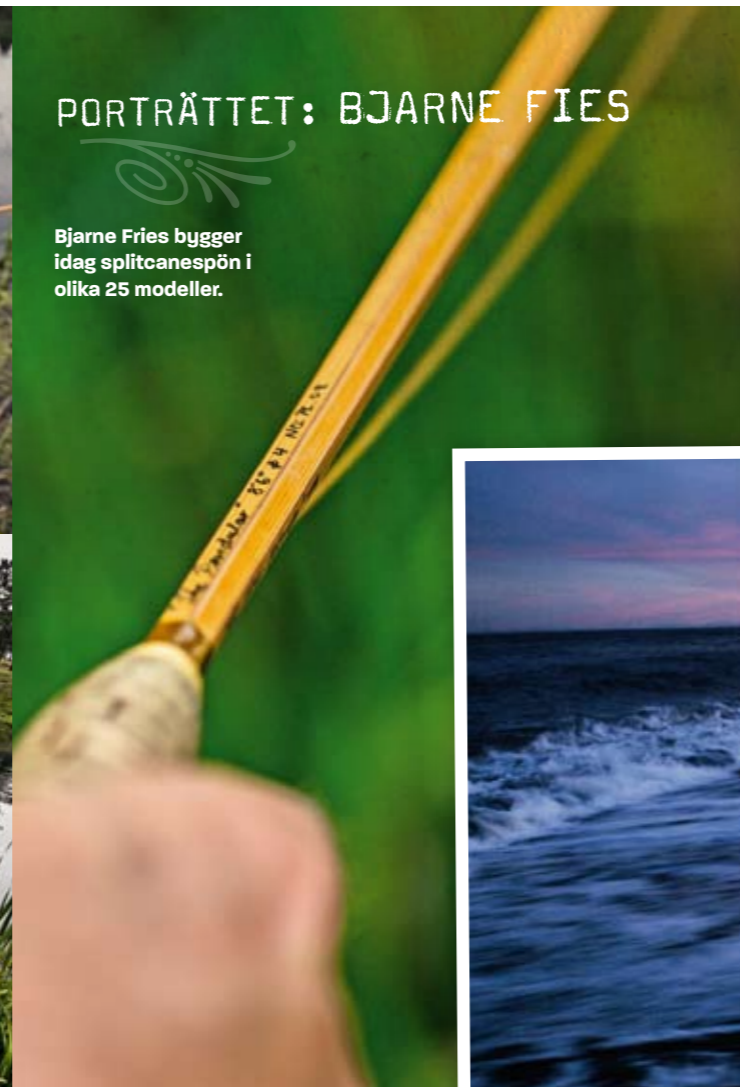
PORTRÄTTET: BJARNE FRIES

Bjarne Fries bygger idag splitcane-spön i olika 25 modeller.

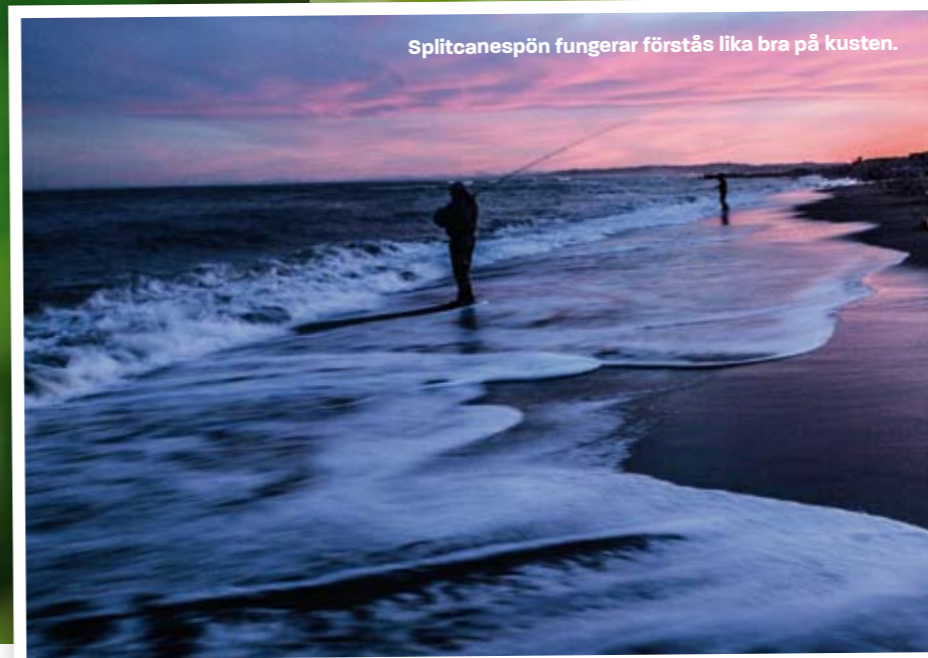
Självklart binder också Bjarne egna, funktionella flugor.

Fast fisk är lika med full flex vid regnbågssjön.

"DET VAR INTE BARA PLASTIGA SMÅSAKER SOM PASSERADE MITT ARBETSBORD. SOM SÅ MÅNGA FÖRE MIG PROVADE JAG BLAND ANNAT BUNTBAND OCH FIBRER FRÅN STORA KVASTAR"

Splitcane-spön fungerar förstås lika bra på kusten.

Enkel och funktionell – Flexi-strippern har sålts i tusentals exemplar världen över.

Samma filosofi omgärdar Bjarnes syn på splitcane-spön – det handlar inte om att upprätthålla en tradition utan om funktionalitet – rakt igenom.

Upplevelsen av flugfisket

Jag köper Bjarnes resonemang, men man kan väl ändå inte komma ifrån att det ter sig en smula gammaldags med splitcane? Även om vissa spöfabrikanter har tagit fram, eller rättare sagt återinfört, splitcane-spön som en del i sina produktsortiment.

Bjarne Fries ser på mig med en min som sätter ett stort frågetecken kring om jag överhuvudtaget har förstått vad flugfiske handlar om.

– Det finns ingen definitiv sanning bakom vad som gör flugfisket till en njutning. Inga rätt och fel, men för mig handlar flugfisket oavkortat om kvalitet – inte kvantitet. Jag vill njuta och känna att jag slappnar av. Tempot i vardagen stegras konstant. Det där hektiska allmäntillståndet och den prestationsorienterade vardagen åker dessvärre lätt med ut på fisketuren. Mycket av flugfiskets själ har, i mina ögon, gått förlorad i jakten på ännu längre kast, ännu snabbare spön, ännu fler och ännu större fiskar. Även om jag gärna fiskar efter allt möjligt i allt slags väder, i både sött och salt vatten, ger det mig fullständig ro och glädje att göra det med splitcane. Det är svårt att sätta ord på det. Men under åren har jag haft flera kunder som varit på gränsen att ge upp flugfisket, just för att de mist glädjen på grund av all stress som omgett dem. Mötet med splitcane blev för många en ögonöppnare och tack vare bambun hittade de tillbaka

till glädjen med flugfiske. Och det säger kanske något om vad jag vill med mitt fiske.

30 år med splitcane

Medan vi plockar ihop Bjarnes arsenal av splitcane-spön studerar jag grundligt de vackra detaljerna som pryder ett spö från Fries Rods. Hade det inte varit för priset som de exklusiva hantverken betingar skulle enbart dess skönhet kunna få mig att börja fiska splitcane.

De sexkantiga bambuklingorna har en tyngd och en yta som ligger långt ifrån en modern kolfiberklinga, men Bjarne Fries splitcane-spön skiljer sig också från andra tillverkares spön. Framst genom den minimalistiska tillika estetiskt tilltalande helhetsdesignen. Där många splitcane-spön är utsmyckade med dekorativa detaljer, ornamenterade rullfästen och kulörta spölindningar saknas allt som kan anses överflödigt på ett Fries Rods. Spöna är 100% funktionalitet och allt är handgjort och designat av Bjarne Fries. Endast ringarna köper han färdiga.

Medan kaffet kokar sätter vi oss ned vid sjön och tar oss genom Bjarnes 30 år som professionell spöbyggare.

– Från början studerade jag klassisk gitarr. På kursen träffade jag en tysk som introducerade mig för flugfiske. Det var ju innan kolfibereran, men redan på den tiden var bra splitcane-spön exklusiva grejer, särskilt för en musikstuderande. Intresset bet sig dock fast och till sist förärades jag av min fru med ett förnämligt Hardy Palakona. Tack vare Hardy-spöet lärde jag mig mycket om bambuns egenskaper och det dörjade inte länge förrän

jag började intressera mig för olika typer av spöaktioner. Jag läste en mängd klassiska böcker i ämnet, Garrison med flera. Jag hade förvisso haft rätt fina betyg i träslöjd men det var allt annat än enkelt att komma igång med spöbyggandet på en studentbudget, suckar Bjarne.

– Men långsamt fick jag igång min produktion och efter ett par år var jag helt uppslukad av spödesign och utvecklandet av egna taperingar. På 80-talet registrerade jag Fries Rods som firma. Det tog ytterligare några år innan spöbyggandet blev min huvudsakliga sysselsättning och nu har jag plötsligt levt mer än 30 år som professionell spöbyggare.

Från Kina till Japan

Det verkar vara en smal nisch att bygga flugspön av bambu, tänker jag och undrar hur marknaden för Fries Rods egentligen ser ut?

– Jag kan väl inte överblicka hela den globala marknaden och jag vet inte riktigt hur det ser ut i USA nu för tiden. Men i Europa är vi bara fyra spöbyggare som håller på med det här på heltid medan det i Japan finns fler än 50. För eget vidkommande blir det mycket handel med fjärran Östern, både export och import. Tonkinrören, som bambun skärs ifrån, kommer som bekant från Kina medan huvudparten av mina kunder idag återfinns i öst. Splitcane-traditionen vilar tung över Japan och under åren har jag låtit mig influeras av den japanska kulturen och deras förhållningssätt till flugfisket. Flera av mina spön har japanskt klingande namn och jag har många gånger personligen besökt mina japanska kunder och vänner.

– Det känns exotiskt att exportera en vara till ett land, som i så hög grad har en inhemsk produktion, säger jag och fiskar efter excentriska eller berömda kunder samt varför Fries Rods egentligen är så efterfrågade.

– Givetvis har det dykt upp speciella kunder genom åren. Några har varit extremt detaljerade i sina önskemål och noggranna med att allt ska vara originellt. Andra har velat att spöna ska se ut precis som något tidigare exemplar av mina spön. Det kan ibland vara lite problematiskt, för även om jag inte har tagit fram någon ny tapering på sju eller åtta år så försöker jag ständigt att raffinera hantverket och de små detaljerna. Men det faller inte i god jord hos alla, ler Bjarne.

– En av de mer storsläende kunderna var en välbärgad japan som utan att blinka beställde ett exemplar av varje av mina samtliga 25 spömodeller. Det gav förstas en viss arbetsro ekonomiskt, men också en lång väntetid för mina övriga kunder. Väntetiden ligger vanligtvis på 1,5 år för ett spö, det kan låta mycket men så ligger det också många arbetstimmar bakom varje spö och jag gör alla moment för hand, så när som på ringarna.

Unika detaljer

De många timmarna av precis hantverk syns verkligen i Bjarnes flugspön. Utöver det tidskrävande momentet med att hyvla och sätta samman de sexkantiga klingorna har spöna en rad unika detaljer. De mest iögonfallande är holkarna. I motsats till silvnickel-holkar som man vanligtvis hittar på bambuspö är spöholkarna på Fries Rods även de gjorda i splitcane.

Kvalitet är nyckelordet
för Bjarne Fries flugfiske
– inte kvantitet.

Minimalism ända ner på signaturnivå.

**”JAG FISKAR INTE MED SILKESLINOR
FÖR ATT VARA MÄRKVÄRDIG ELLER
TROGEN TRADITIONEN...”**

– I jakten på optimala taperingar strävar jag, liksom alla andra spöbyggare, efter att minimera styvheten kring klingans holkar. Jag blev rätt tidigt uppslukad av idén med att göra holkarna i splitcane, men hur fan gör man ett sexkantigt hål? Det tog lång tid innan jag fick rätt balans mellan styrka och vikt. Men när jag för mer än tio år sedan lanserade de första ”rena” bambuklingorna var de helt unika. Idag finns det ett fåtal spöbyggare som gör liknande holkar och jag menar, med största ödmjukhet, att mina bambuholkar har varit de viktigaste bidragen till splitcanebyggandet sett under de senaste 100 åren. Men återigen – allt handlar om funktionen och en strävan efter bättre kraftöverföring. Inte om att det ska vara bambu bara för att. Att spöna sedan blir eleganta och estetiskt tilltalande är ingen tillfällighet. Jag lägger mycket energi på stiliga lösningar, men allt jag gör ska bidra till att spöet blir mer funktionellt. Du hittar därför inga flughållare eller rullfästen i silver på mina flugspön. Det är en fråga om tycke och smak, men personligen motiverar inte sådana detaljer den totala viktökning det skulle innebära på spöet. Mina spön är strippade på allt överflödigt och vid praktiskt fiske jag använder uteslutande de lättaste flugrullarna marknaden kan frambringe. De fina, handgjorda amerikanska eller engelska rullarna som man ofta förknippar med splitcane spön väljer jag bort just på grund av deras höga vikt.

Vi tar påtår och går in på diskussionen kring var gränsen för design av splitcane spön går.

Det är ju inte ett flugspö!

– Jag har ett brett urval av spömodeller och jag har designat spö ända ner till klass 2. Målet med just det spöet var att skapa en känsla av att spö och lina är som en enhet under kastet. Man kan nästan likna det med en piska. Innan jag tog spöet i produktion provfiskade jag några prototyper. En gång satt jag vid en amerikansk älv som är vida beryktad för sina stora öringar. Jag hade haft fint fiske och landat åtskilliga fiskar på det smäckra spöet. En lokal guide kom förbi och vi började prata. Hans blick drogs snart mot mitt spö. Jag gav det till honom och hans dom föll snabbt: Den här spagettin kan du inte kalla för flugspö, vet du inte hur stor fisk det finns i den här älven?

Idag har spöet en självklar plats i mitt sortiment, och fick sedermera namnet The Noodle.

Under hela eftermiddagen har Bjarne haft en Flexi-stripper om midjan och inte en endaste gång har jag sett hans silkeslina trassla i den höga växtlighet som finns längs sjön. När det från början kändes oändligt långt mellan bambu och plast börjar jag, efter allt prat om funktionalitet, se hur de två materialen hänger ihop. Och även om ingen har lovprisat Flexi-strippern för dess skönhet kan nog den stora skara anhängare tillbehöret har fått samstämmigt intyga att den är djävulskt funktionell. Men så kom den ju inte till världen av en slump.

LEGO-assistans

– Som så många andra kustfiskare hade jag under flera året släpat omkring på en linkorg för att hålla ordning på all löslina bland tång och skvalpande vågor. Jag ansåg linkorgen vara ett nödvändigt ont och blev sakta men säkert galen, både på den extra vikten men också den

hårda plastkanten som alltid var i vägen.

Det var nästan som en sport bland kustfiskare att komma på alternativ till linkorgen, och mycket tydde på att jag inte var ensam om att vara missnöjd med baljorna. Frustrationen fick mig att satsa en härresande stor del av mina besparingar på att utveckla ett seriöst alternativ till dåtidens linkorg.

Till en början experimenterade jag vilt, men snart kom jag underfund med att lösningen måste vara en lätt plattform med någonting som kunde hålla linan på plats utan att trassla. Det var inte bara plastiga småsaker som passerade mitt arbetsbord. Som så många före mig prövade jag bland annat buntband och fibrer från stora borstar. Men antingen var materialen för mjuka, för styva eller höll inte mot slag eller stod emot frosten. Till sist fick jag kontakt med leksaksjätten LEGOs plastexperter. Jag fick lära hur komplex plast kan vara och hur små marginaler det handlar om när verktyg ska utvecklas för massproduktion. De mjuka piggarna skulle ha en ohyggligt exakt storlek för att kunna sitta fast som det var tänkt samtidigt som materialet behövde bevara formen och kunna räta ut sig igen om strippern till exempel har legat underst i bilens bagage. Verktygstillverkarna fick nästan gråa hår av uppgiften. Jag hade nästan gett upp, men plötsligt stod Flexi-stripper färdig och nära på ruinens brant satte jag mina sista slantar på den första, stora produktionen. Sett i backspegeln var det kanske lite vägat, men idag är Flexi-strippern en succé och något jag är rätt stolt över. De fasta linkorgarna har fortfarande sina anhängare, men också Flexi-strippern har fått spridning över hela världen. Oavsett om vi pratat saltvattensflugfiske, torrflugefiske eller tävlingskastare – alla typer av flugfiskare har tagit plasten till sig. Ja, till och med de som uteslutande fiskar splitcane och silkeslinor. ←

Läs mer om splitcane och Fries Rods på...
www.fries-rods.dk

Vackra detaljer – Den sexkantiga splitcaneprofilen
går igen i såväl spöbutt som förvaringstub.